

EDUSKUNNAN
VALTIOVARAINVALIOKUNTA

Helsingissä,

15 päivänä toukokuuta 1981

Lausunto n:o 10

Sosiaalivaliokunnalle

Sosiaalivaliokunta on 5 päivänä toukokuuta 1981 päivätyssä kirjelmässä eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytänyt valtiovarainvaliokunnalta lausunnon hallituksen esityksestä n:o 54 laeiksi sairausvakuutuslain ja työntekijäin eläkelain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi. Samoin sosiaalivaliokunta on 12 päivänä toukokuuta 1981 päivätyssä kirjelmässä pyytänyt valtiovarainvaliokunnalta lausunnon ed. Stenius-Kaukosen ym. lakialoitteesta n:o 161 laeiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta sekä tulo- ja varallisuusverolain 30 §:n kumoamisesta.

Hallitus ehdottaa, että kuluvan vuoden tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun liittyvien sosiaaliturvaa koskevien muutosten osana toteutettaisiin hallituksen esitykseen sisältyvät ehdotukset laeiksi sairausvakuutuslain ja työntekijäin eläkelain muuttamiseksi sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi. Sairausvakuutuslain mukaisen päivärahamääräytymisperusteita ehdotetaan muutettavaksi. Ehdotus koskisi myös äitiysraha järjestelmää. Sairausvakuutusjärjestelmän muutoksesta aiheutuu myös tarkistuksia työeläkelakien niihin säännöksiin, jotka koskevat työkyvyttömyyseläkkeen alkamisajankohtaa ja tämän eläkkeen suhdetta sairausvakuutuslain mukaiseen päivärahaan. Lisäksi lakiehdotukseen sisältyy eräitä muita säännösehdoituksia. Muutosten tarkoituksena on korottaa vakuutetulle tulevia etuja ja samalla saattaa ne veronalaisiksi. Siten hallituksen esitykseen sisältyy myös ehdotus laiksi tulo- ja varallisuusverolain

muuttamisesta, jonka mukaan sairausvakuutus-, tapaturmavakuutus- ja liikennevakuutuslain mukaiset etuudet saatettaisiin veronalaiseksi tuloksi vuoden 1982 alusta lukien.

Lakialoitteeseen n:o 161 sisältyy hallituksen esityksen mukaisesta sairausvakuutuslain muuttamisesta koskevasta lakiehdotuksesta poikkeava ehdotus laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta. Lakialoitteeseen sisältyy ehdotus tulo- ja varallisuusverolain 30 §:n kumoamisesta, mutta lakiin ei tehtäisi muita hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen mukaisia muutoksia, joten etuudet eivät tulisi veronalaisiksi.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset, siltä osin kuin niiden katsotaan kuuluvan valtiovarainvaliokunnan toimialaan, tarkoituksen mukaisiksi. Valtiovarainvaliokunta kuitenkin samalla toteaa, että ennen lakien voimaantuloa on vielä tehtävä tarvittavat muutokset ennakkoperintää koskeviin säännöksiin. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten valtiovarainvaliokunnan toimialaan kuuluvilta osiltaan hyväksymistä, minkä vuoksi valiokunta pyydettyinä lausuntonaan kunnioittaen esittää,

että hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset olisi valtiovarainvaliokunnan toimialaan kuuluvilta osiltaan hyväksyttävä muuttamattomina.

Valtiovarainvaliokunnan puolesta:

Pertti Salolainen

Arvo J. Kämppi

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Salolainen, varapuheenjohtaja J. Laine, jäsenet Breilin, Forsman, Jokela, M. Järvenpää, Lampinen, Lill-

qvist, Linna, Manninen, Mäki-Hakola, Niskanen, Rantala, Rosnell, A. Stenbäck, Sutinen, Tamminen ja Tenhiälä sekä varajäsenet Malm, Pohjala ja Puolanne.

Eriävä mielipide

Hallituksen esitys sairausvakuutuslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta on monessa mielessä erittäin epäoikeudenmukainen ja epäsolidaarinen. Alimpia päivärahoja korotetaan vain muutamalla markalla, kun sen sijaan suurituloisten sairaus- ja äitiyspäivärahoja useilla kymmenillä, jopa sadoilla markoilla. Muutosesityksessä poistetaan sairausvakuutuslain päivärahoilta katto, mikä merkitsee sitä, että suurituloisten edut tässä muutosesityksessä varsin perusteellisesti turvataan.

Hallituksen esitykseen sisältyy lainmuutosehdotus tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta siten, että sairausvakuutuksen myöntämät päivärahat tulisivat verollisiksi. Tämä on mielestäni epäoikeudenmukainen ratkaisu, joka tulisi koskemaan erittäin ankarana kaikkein pienituloisimpia sairaus- ja äitiyspäivärahan saajia. Sellaisetkin verovelvolliset, jotka eivät joudu maksamaan valtion tuloveroa, joutuisivat uudistuksen myötä maksamaan sekä kunnan veroa että kansaneläkemaksua ja myöskin kirkollisveroa, mikäli kirkkoon kuuluvat. Mielestäni sairausvakuutuksen myöntämiä sairauspäivärahoja ja äitiyspäivärahoja ei pitäisi asettaa veronalaiseksi tuloksi. Sitä vastoin yhdyn edustaja Stenius-Kaukosen aloitteessa esitettyyn ajatukseen, että tulo- ja varallisuusverolain 30 § olisi kumottava, mikä merkitsisi sitä, että tapauksessa, jolloin työnantaja maksaa sairausajalta täyden palkan, ei verovähennysoikeutta työntekijöille enää myönnettäisi, ja näin voitaisiin poistaa nykyisessä sairausvakuutuslaissa oleva ylikorvaus. Hallituksen esityksen mukaan sairausvakuutuslain ja siihen liittyvien lakien uudistusten kautta kunnat saisivat jonkin verran tuloja tästä uudistuksesta. Kun kuitenkin samaan aikaan ehdotetaan ensi alkuun vähennettäväksi ja myöhemmässä vaiheessa kokonaan poistettavaksi kuntien oikeus saada korvausta

terveyskeskusmenoihinsa ja sairaankuljetuksiinsa, merkitsee tämä sitä, että kuntien tulot toisaalta pienenevät. Kuntien kesken tämä merkitsee sitä, että koko uudistuksen lopullinen vaikutus olisi se, että sellaiset kunnat, joissa on alhainen tulotaso ja paljon eläkkeensaajia, tulisivat menettämään uudistuksen myötä rahoja, kun sen sijaan kunnat, joissa on korkeampi tulotaso, paljon työssä olevaa korkeammin palkattua väkeä, hyötyisivät tästä uudistuksesta. Kuntien välinen eriarvoisuus uudistuksen myötä lisääntyisi.

Sairaus- ja äitiyspäivärahojen noustessa työnantajien saama osuus sairausvakuutuksen kautta lisääntyisi huomattavasti sellaisessa tapauksessa, jolloin työnantaja maksaa työntekijöilleen sairausajalta palkkaa ja saa sitten vastaavasti palautusta sairausvakuutuslaitokselta. Tämän edun poisottamiseksi työnantajilta hallituksen esitykseen sisältyy työnantajien sairausvakuutusmaksun nostaminen 0,6 %:lla. Hallituksen esitys on epäjohdonmukainen ja epäselvä siinä mielessä, että muut lait ehdotetaan pysyviksi, kun sen sijaan työnantajien korotettu maksu perittäisiin tässä vaiheessa vain ensi vuoden aikana. Työnantajilta perittävän sairausvakuutusmaksun jatkaminen seuraavilta vuosilta suunnitellussa laajuudessa jäisi riippumaan jokavuotisesta hallituksen ja eduskunnan päätöksestä. Tämä mahdollistaisi sen, että työnantajat saattaisivat loppujen lopuksi päästä maksamasta korotettua sairausvakuutusmaksua, mutta sen sijaan saisivat pysyvän lain myötä suuret edut. Mielestäni työnantajien sairausvakuutusmaksun korottaminen olisi säädettävä pysyväksi laiksi.

Kun kirkon vero-osuus perustuu kunnallisveroäyrien määrään, merkitsee uudistus myös sitä, että kirkko tulee saamaan ylimääräistä rahaa tämän muutosesityksen myötä lähes 30 miljoonaa markkaa. Hallituksen esitykseen ei sisäl-

ly minkäänlaisia ehdotuksia siitä, miten kirkon saama ylimääräinen hyöty palautettaisiin sairausvakuutuksen kustannusten peittämiseen.

Hallituksen esitykseen sisältyy myös periaate, että sairausvakuutusrahaston varoja tullaan käyttämään lakiehdotusten hyväksyttyä useita kymmeniä miljoonia markkoja uudistuksen rahoittamiseen. Tämä merkitsee sitä, että sairausvakuutusrahaston antamia lainoja joudutaan perimään takaisin mm. valtiojohtoisilta yrityksiltä.

Helsingissä 15 päivänä toukokuuta 1981

Irma Rosnell

Edellä olevan perusteella esitän eriävänä mielipiteenäni, että sairausvakuutus uudistusta ei tulisi rahoittaa köyhien kuntien kustannuksella. Kuntien saamia avustuksia terveyskeskusten rahoittamiseksi ei pidä poistaa.

Edelleen ehdotan, että hallituksen esitykseen sisältyvä tulo- ja varallisuusverolain muuttaminen hylättäisiin muilta kohdin paitsi 30 §:n osalta, jonka ehdotan kumottavaksi. Hallituksen esitykseen sisältyvä työnantajien sairausvakuutusmaksu olisi säädettävä pysyväksi.

